

บทที่ 1

บทนำ

ในบทนี้จะกล่าวถึงความเป็นมาและความสำคัญของปัญหาในการทำวิจัยเรื่องการศึกษา ปัจจัยการยอมรับระบบอีเลิร์นนิ่งของนักศึกษาและอาจารย์ มหาวิทยาลัยราชภัฏเชียงใหม่ วัตถุประสงค์ของงานวิจัย และขอบเขตการวิจัยด้านต่างๆ ซึ่งประกอบด้วย ด้านเนื้อหา ด้านประชากร และกลุ่มตัวอย่าง ด้านพื้นที่ และด้านเวลา ตลอดจนนิยามศัพท์เฉพาะเพื่อให้ความหมายคำเฉพาะที่ใช้ในการวิจัย และประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับการวิจัยในครั้งนี้

ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา

มหาวิทยาลัยราชภัฏเชียงใหม่เป็นหน่วยงานจัดการศึกษาระดับอุดมศึกษาที่นำระบบอีเลิร์นนิ่งมาใช้ในการเรียนการสอนตั้งแต่ปี 2551 จากการเก็บสถิติการให้บริการของหน่วยการเรียนการสอนอิเล็กทรอนิกส์ของสำนักดิจิทัลเพื่อการศึกษาพบว่า การให้บริการระบบการจัดการเรียนการสอนผ่านเว็บจำนวน 2 ระบบ ได้แก่ 1) ระบบบริหารจัดการการเรียนการสอนออนไลน์ (Moodle CMRU) เปิดให้บริการตั้งแต่ปี 2551 - ปัจจุบัน มีรายวิชาที่จัดการเรียนการสอนในระบบ Moodle CMRU เวอร์ชันปัจจุบัน จำนวน 117 รายวิชา 2) Google Classroom ซึ่งเป็นส่วนหนึ่งของบริการ Google Apps for Education เปิดให้บริการในปีการศึกษา 2560 - ปัจจุบัน มีรายวิชาที่เปิดสอนในระบบจำนวน 195 รายวิชา จากที่กล่าวมาแล้วข้างต้นเห็นได้ว่ามหาวิทยาลัยให้ความสำคัญของการนำระบบอีเลิร์นนิ่งเข้ามาใช้เพื่อเพิ่มช่องทางการเรียนรู้ให้กับนักศึกษา และใช้เป็นเครื่องมืออำนวยความสะดวกในการจัดการเรียนการสอนของอาจารย์ ช่วยเติมเต็มการเรียนการสอนให้มีประสิทธิภาพมากยิ่งขึ้น โดยสอดคล้องกับแผนการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ.2560 - 2579 ที่ได้กำหนดยุทธศาสตร์การพัฒนาศักยภาพคนทุกช่วงวัย และการสร้างสังคมแห่งการเรียนรู้ โดยมีเป้าหมาย คือ แหล่งเรียนรู้ สื่อตำราเรียน นวัตกรรม และสื่อการเรียนรู้ที่มีคุณภาพและมาตรฐาน เพื่อให้ประชาชนสามารถเข้าถึงได้โดยไม่จำกัดเวลา และสถานที่ (แผนการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2560 - 2579, 2560)

สำนักดิจิทัลเพื่อการศึกษา เป็นหน่วยงานสนับสนุนการเรียนการสอนของมหาวิทยาลัย พันธกิจที่สำคัญของหน่วยงาน คือ พัฒนามหาวิทยาลัยให้ก้าวสู่องค์กรดิจิทัลอย่างเต็มรูปแบบ ส่งเสริมศักยภาพด้านการใช้เทคโนโลยีดิจิทัลเพื่อยกระดับความสามารถในการดำเนินงานให้มีประสิทธิภาพอย่างเต็มศักยภาพแก่นักศึกษา อาจารย์ บุคลากร และชุมชนท้องถิ่น พัฒนาองค์กรให้เป็นองค์กรแห่ง

การเรียนรู้โดยเชื่อมโยงองค์ความรู้กับบุคลากรทั้งภายในและภายนอกองค์กร สอดคล้องกับ ยุทธศาสตร์ด้านการยกระดับคุณภาพการศึกษาของมหาวิทยาลัย ซึ่งสำนักดิจิทัลเพื่อการศึกษา มีหน้าที่รับผิดชอบแผนงาน/โครงการในการพัฒนาแหล่งเรียนรู้และสารสนเทศเพื่อสนับสนุนการเรียนรู้ด้วยตนเองของนักศึกษา (แผนยุทธศาสตร์มหาวิทยาลัยราชภัฏเชียงใหม่ ระยะ 5 ปี พ.ศ.2559-2563 ฉบับปรับปรุง ปี 2560, 2560. หน้า 39-40) ดังนั้นสำนักดิจิทัลเพื่อการศึกษาจึงเป็นหน่วยงานหลักที่มีหน้าที่รับผิดชอบดูแลและจัดหาระบบอีเลิร์นนิ่งเพื่อให้บริการแก่นักศึกษาและอาจารย์ภายใน มหาวิทยาลัยราชภัฏเชียงใหม่ ตลอดระยะเวลาการให้บริการระบบอีเลิร์นนิ่ง สำนักดิจิทัลเพื่อ การศึกษามีโครงการส่งเสริมการใช้งานอีเลิร์นนิ่งสำหรับนักศึกษาและอาจารย์อย่างต่อเนื่อง ทุกปีงบประมาณ พบว่า ในระบบอีเลิร์นนิ่งที่ให้บริการสำหรับนักศึกษาและอาจารย์ มีการเปิดรายวิชา ใหม่จำนวนน้อย โดยอาจารย์ผู้เปิดรายวิชาในแต่ละภาคเรียนยังเป็นอาจารย์กลุ่มเดิมที่เปิดรายวิชาเดิม เพื่อสอนนักศึกษากลุ่มใหม่ มีอาจารย์ผู้สอนกลุ่มใหม่ที่เข้ามาใช้ระบบจำนวนน้อยมากหากเทียบกับ สัดส่วนจำนวนอาจารย์ในมหาวิทยาลัยส่งผลให้นักศึกษาที่ใช้งานระบบอีเลิร์นนิ่งเพื่อการเรียนการสอน มีจำนวนน้อยตามไปด้วย และยังพบว่า มีอาจารย์จำนวนมากที่เข้าร่วมอบรมและไม่ได้เปิดรายวิชาใน ระบบอีเลิร์นนิ่งเพื่อใช้ในการเรียนการสอน

จากปัญหาที่กล่าวมาข้างต้น สำนักดิจิทัลเพื่อการศึกษาจึงเห็นว่ามีความจำเป็นอย่างยิ่ง ที่ต้องศึกษาพฤติกรรมการใช้อีเลิร์นนิ่งในการเรียนการสอนของนักศึกษาและอาจารย์ เพื่อหาปัจจัย ที่มีอิทธิพลต่อการยอมรับระบบอีเลิร์นนิ่ง และวิเคราะห์ความสัมพันธ์ของปัจจัยกับการยอมรับ การใช้ระบบอีเลิร์นนิ่ง เพื่อให้ได้ข้อเท็จจริงที่เป็นประโยชน์ต่อการนำไปส่งเสริม พัฒนา และปรับปรุง แผนกลยุทธ์ และแผนปฏิบัติงานการจัดการเรียนการสอนโดยใช้ระบบอีเลิร์นนิ่งของมหาวิทยาลัย ราชภัฏเชียงใหม่ต่อไป

วัตถุประสงค์การวิจัย

1. เพื่อศึกษาปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อการยอมรับระบบอีเลิร์นนิ่งของนักศึกษาและอาจารย์ มหาวิทยาลัยราชภัฏเชียงใหม่
2. วิเคราะห์ความสัมพันธ์ของปัจจัยกับการยอมรับระบบอีเลิร์นนิ่งของนักศึกษาและ อาจารย์ มหาวิทยาลัยราชภัฏเชียงใหม่
3. เพื่อศึกษาพฤติกรรมการใช้ระบบอีเลิร์นนิ่งของนักศึกษาและอาจารย์ มหาวิทยาลัย ราชภัฏเชียงใหม่

ขอบเขตการวิจัย

1. ขอบเขตด้านเนื้อหา

งานวิจัยนี้ต้องการศึกษาพฤติกรรม และปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อการยอมรับระบบอีเลิร์นนิ่งของนักศึกษาและอาจารย์ มหาวิทยาลัยราชภัฏเชียงใหม่

1.1 ขอบเขตด้านประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

1.1.1 ประชากร

(1) นักศึกษาระดับปริญญาตรี ภาคปกติ ที่คงสภาพการเป็นนักศึกษา มหาวิทยาลัยราชภัฏเชียงใหม่ ระหว่างปีการศึกษา 2557 – 2561 จำนวน 5 คณะ ได้แก่ คณะครุศาสตร์ คณะเทคโนโลยีการเกษตร คณะมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์ คณะวิทยาการจัดการ คณะวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี จำนวน 13,948 คน

(2) อาจารย์มหาวิทยาลัยราชภัฏเชียงใหม่ จำนวน 5 คณะ ได้แก่ คณะครุศาสตร์ คณะเทคโนโลยีการเกษตร คณะมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์ คณะวิทยาการจัดการ คณะวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี จำนวน 505 คน

1.1.2 กลุ่มตัวอย่าง

(1) นักศึกษาระดับปริญญาตรี ภาคปกติ ที่คงสภาพการเป็นนักศึกษา มหาวิทยาลัยราชภัฏเชียงใหม่ ระหว่างปีการศึกษา 2557 – 2561 จำนวน 5 คณะ ได้แก่ คณะครุศาสตร์ คณะเทคโนโลยีการเกษตร คณะมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์ คณะวิทยาการจัดการ คณะวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี จำนวนทั้งหมด 602 คน

(2) อาจารย์มหาวิทยาลัยราชภัฏเชียงใหม่ จำนวน 5 คณะ ได้แก่ คณะครุศาสตร์ คณะเทคโนโลยีการเกษตร คณะมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์ คณะวิทยาการจัดการ คณะวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี จำนวน 223 คน

1.2 ขอบเขตด้านพื้นที่

เก็บข้อมูลจากนักศึกษาระดับปริญญาตรี ภาคปกติ และ อาจารย์ มหาวิทยาลัยราชภัฏเชียงใหม่ จำนวน 5 คณะ ได้แก่ คณะครุศาสตร์ คณะเทคโนโลยีการเกษตร คณะมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์ คณะวิทยาการจัดการ คณะวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี

1.3 ขอบเขตด้านเวลา

การทำวิจัย และการเก็บรวบรวมข้อมูลอยู่ในช่วงเวลาตั้งแต่ 1 มกราคม 2562 - 30 กันยายน 2562

ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับ

1. ได้ปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อการยอมรับระบบอีเลิร์นนิงของนักศึกษาและอาจารย์
2. ได้ความสัมพันธ์การรับรู้ของปัจจัยกับการยอมรับระบบอีเลิร์นนิงของนักศึกษาและอาจารย์
3. ได้ทราบพฤติกรรมการใช้ระบบอีเลิร์นนิงของนักศึกษาและอาจารย์
4. เป็นแนวทางในการจัดทำแผนกลยุทธ์และแผนปฏิบัติการ สำนักดิจิทัลเพื่อการศึกษา
5. เป็นแนวทางในการจัดหาระบบอีเลิร์นนิงที่ตรงกับความต้องการของนักศึกษาและอาจารย์ มหาวิทยาลัยราชภัฏเชียงใหม่

นิยามศัพท์เฉพาะ

1. การเรียนการสอนออนไลน์ (e-Learning)

การเรียนการสอนออนไลน์ หมายถึง การเรียนผ่านเครือข่ายอินเทอร์เน็ตด้วยตนเอง ผู้เรียนสามารถเลือกเรียนตามความชอบของตนเอง มีการนำเสนอเนื้อหาในรูปแบบ ข้อความ รูปภาพ เสียง VDO และ Multimedia ฯลฯ ส่งไปยังผู้เรียนผ่าน Web Browser ทั้งผู้เรียน ผู้สอน และเพื่อนร่วมชั้นทุกคน สามารถติดต่อ สื่อสาร ปรีक्षा แลกเปลี่ยนความคิดเห็นแบบเดียวกับการเรียนในชั้นเรียนทั่วไป โดยใช้ช่องทาง E-mail Chat Social Network

2. ระบบอีเลิร์นนิง

ระบบอีเลิร์นนิง หมายถึง ระบบบริหารการเรียนการสอน (Learning Management System : LMS) ของมหาวิทยาลัยราชภัฏเชียงใหม่ เป็นระบบบริหารจัดการการเรียนการสอนออนไลน์ผ่านเครือข่ายอินเทอร์เน็ต ที่มีเครื่องมือสำหรับผู้สอน ผู้เรียน และ ผู้ดูแลระบบ ได้แก่ ระบบจัดการรายวิชา ระบบจัดการข้อมูลบทเรียน ระบบจัดการการสร้างเนื้อหาวิชา ระบบจัดการเครื่องมือวัดผลการเรียนรู้ ระบบจัดการข้อมูลผู้เรียน ระบบเครื่องมือช่วยจัดการสื่อสาร ปฏิสัมพันธ์ และจัดกระบวนการเรียนรู้ ได้แก่ การสื่อสาร Chat E-mail Webboard รวมไปถึงการเก็บสำรองข้อมูล และการรายงานผล

3. นักศึกษา

นักศึกษา หมายถึง นักศึกษาที่ลงทะเบียนเรียนในมหาวิทยาลัยราชภัฏเชียงใหม่ ที่มีสถานะเป็นผู้เรียนในรายวิชาที่อาจารย์เปิดสอนผ่านระบบบริหารการเรียนการสอนของมหาวิทยาลัยราชภัฏเชียงใหม่

4. อาจารย์

อาจารย์ หมายถึง อาจารย์ผู้ปฏิบัติงานสอนในมหาวิทยาลัยราชภัฏเชียงใหม่ ที่มีสถานะเป็นผู้สอนในรายวิชาที่เปิดสอนผ่านระบบบริหารการเรียนการสอนของมหาวิทยาลัยราชภัฏเชียงใหม่ ทำหน้าที่ในการเพิ่มเนื้อหาบทเรียนต่างๆ เข้าระบบ เช่น ข้อมูลรายวิชา ใบเนื้อหา เอกสารประกอบการสอน การประเมินผู้เรียนโดยใช้ข้อสอบ ปรนัย อัตนัย การให้คะแนน ตรวจสอบกิจกรรมผู้เรียน ตอบคำถาม และสนทนากับนักศึกษา

5. ปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อการยอมรับระบบอีเลิร์นนิ่ง

ปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อการยอมรับระบบอีเลิร์นนิ่ง หมายถึง ปัจจัยที่ส่งผลให้นักศึกษาและอาจารย์ มหาวิทยาลัยราชภัฏเชียงใหม่ ยอมรับระบบอีเลิร์นนิ่งและเกิดการตัดสินใจใช้งานระบบอีเลิร์นนิ่ง

